

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
CSILLAGÁSZATI ÉS FÖLDTUDOMÁNYI
KUTATÓKÖZPONT

ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK
ÉRTÉKELÉSÉNEK SZABÁLYZATA

Bevezetés:

A szabályzat a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (továbbiakban: Szt.) és az államháztartás beszámolási és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló többször módosított 249/2000. (XII. 24.) Kormányrendelet (továbbiakban: Áhszr.) 8. § (4) bekezdés b) pontja (b) az eszközök és források értékelésének szabályozását, azoknál az eszközöknél, illetve forrásoknál, ahol a Tv. és e rendelet választási lehetőséget ad, továbbá ahol az államháztartás szervezetének sajátos eszközei, illetve forrásai indokolják,) alapján készült.

A szabályzat Az MTA Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont – továbbiakban CSFK – tulajdonában, használatába, kezelésében levő, illetve nyilvántartásaiban szereplő eszközökre és forrásokra terjed ki.

Az Eszközök és Források Értékelési Szabályzatának (továbbiakban: szabályzat) elkészítésének célja, hogy a számvitelről szóló többször módosított 2000. évi C. törvény (továbbiakban: Szt.), valamint az államháztartás költségvetési szervei beszámolási és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló többször módosított 249/2000. (XII. 24.) Kormányrendeletben (továbbiakban: Áhszr.) rögzített előírások alapján meghatározásra kerüljenek azok az értékelési elvek, módszerek, amelyekkel a CSFK az eszközeinek és forrásainak mérlegértékét megállapítja.

Az értékelésnél a vállalkozás folytatásának elvéből kell kiindulni, ha ennek az érvényesülését eltérő rendelkezés nem akadályozza, illetve ellentmondó körülmény, tényező nem áll fenn.

Az értékelési szabályzat a következő témákhoz kapcsolódóan tartalmaz előírásokat:

- A mérlegben szereplő eszközök értékelésének általános szabályához;
- Az eszközök bekerülési értékének tartalmához;
- Térítésmentesen átvett eszközök, ajándékként, hagyatékként kapott eszközök, a többletként fellelt eszközök, valamint a követelések fejében átvett eszközök értékeléséhez;
- Külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek forintértékének meghatározásához;
- Az egyes eszközök értékeléséhez;
- Az egyes források értékeléséhez.

A szabályzat összeállítása során figyelemmel kell lenni a Számviteli Politika előírásaira, valamint a következetesség, a lényegesség és a világosság elvére is.

Az Áhszr. előírásai alapján a mérlegben kimutatott eszközöket és forrásokat értékelni kell, mely értékelés a mérlegtételek valóságát biztosítja.

A CSFK az eszközeit és forrásait:

- a szabályzatban foglaltak szerint minősíti,
- az itt leírt értékelési elvek szerint veszi fel a nyilvántartásokba,
- a mérlegben a – Leltározási-, Leltárkészítési és Selejtezési Szabályzatban leírtak szerint – leltározással, egyeztetéssel végrehajtott ellenőrzés után, a szabályzatban foglaltak szerint egyedi értékelés után szerepelteti. Csoportos értékelés csak az e szabályzatban foglaltak szerint lehetséges.

A szabályzat, illetve ezzel együtt az értékelési elvek, módszerek csak akkor változtathatóak meg, ha a változtatást előidéző tényezők tartósan – legalább egy éven túl – jelentkeznek, és emiatt a változás állandónak, tartósan minősül. Ez esetben a változtatást előidéző tényezőket és számszerűsített hatásukat a kiegészítő mellékletben részletezni kell.

A szabályzat főbb irányainak meghatározásáért, valamint annak végrehajtásáért, elkészítéséért, szükség szerinti módosításáért a főigazgató a felelős.

I. A MINŐSÍTÉS ÉS AZ ÉRTÉKELÉS FOGALMA

1. ALAPFOGALMAK

Minősítés: döntés az adott eszköz, befektetett eszközök illetve a forgóeszközök, azon belül az egyes eszközcsoportok közé való besorolásáról, továbbá a kötelezettségeknek a mérleg hosszú- vagy rövidlejárátú kötelezettségek közé való elhelyezéséről.

Értékelés az eszközök és kötelezettségek:

- könyvviteli nyilvántartásba vételekor alkalmazott értékének és
- az éves beszámoló mérlegbe kerülő értékének a meghatározását jelenti.

2. A MINŐSÍTÉS SZABÁLYAI

2.1 Az eszközök minősítésének szabályai

Az eszközök befektetett eszközzé vagy forgóeszközzé történő minősítését kizárólag az eszköz használhatósága, rendeltetése, továbbá a tervezett használati idő alapján szabad meghatározni. Az egy éven túl használatos eszközöket a befektetett, az egy évnél rövidebb ideig használandó eszközöket pedig a kisértékű tárgyi eszközök közé kell besorolni.

Amennyiben az eszközök használata, rendeltetése a besorolást követően megváltozik, mert az eszköz a tevékenységet, a működést tartósan már nem szolgálja vagy fordítva, akkor azok besorolását meg kell változtatni; a befektetett eszközt át kell sorolni a forgóeszközök közé vagy fordítva.

2.1.1. Immateriális javak minősítése

Az immateriális javak között kell kimutatni az alapítás-átszervezés aktivált értékét, a kísérleti fejlesztés aktivált értékét, a vagyoni értékű jogokat - az ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok kivételével -, a szellemi termékeket (ideértve a használatba nem vett kis értékű szellemi termékek aktivált értékét is), az immateriális javakra adott előlegeket, továbbá az immateriális javak értékhelyesbítését.

A 100 ezer forint egyedi bekerülési (beszerzési és előállítási) érték alatti (kis értékű) vagyoni értékű jogok, szellemi termék bekerülési értéke beszerzéskor – a Számviteli politikában foglaltaknak megfelelően - dologi kiadásként egy összegben elszámolható. A költségvetési év végéig használatba nem vett kis értékű szellemi termékeket aktiválni kell és a mérlegben be kell mutatni.

Immateriális javak közé csak a tartós, egy évnél hosszabb feladatellátást szolgáló nem materiális eszközök vehetők fel, értékhatárra való tekintet nélkül. A 100 ezer Ft egyedi bekerülési érték alatti vagyoni értékű jogok és szellemi termékek - a CSFK Számviteli politikájában leírtak szerint - a beszerzéskor dologi kiadásként elszámolhatók. A 100 ezer Ft-os értékhatár valamennyi aktiválandó kiadással együtt értendő: pl. le nem vonható áfa.

Az egy évnél rövidebb ideig használatos szoftverek bekerülési értékét - értékhatártól függetlenül - dologi kiadásként kell elszámolni. Pl.: egy eseti, egy évnél rövidebb ideig tantó alkalmazás céljára beszerzett számítógépes program. Szintén a dologi kiadások között kell elszámolni az évenkénti szoftver frissítéseket, illetve egy évig használható szoftver verziók bekerülési értékét.

A vagyoni értékű jogok közé kell sorolni azokat a szoftvereket, amelyeknek a CSFK csak a használati jogát, felhasználói jogát szerezte meg, nem külön a CSFK feladatához fejlesztették ki.

A szellemi termékek közé kell sorolni azokat a szoftvereket, amelyeknek a CSFK a tulajdonjogát szerezte meg, pl. egyedileg készített szoftverek.

2.1.2 Tárgyi eszközök és a vásárolt készletek minősítése

Tárgyi eszközzé az egy évnél hosszabb ideig használható és használatra tervezett eszközöket kell egyedileg minősíteni. A 100 ezer Ft. egyedi bekerülési érték alatti tárgyi eszközök - a szervezet Számviteli politikájában leírtak szerint - a beszerzéskor dologi kiadásként elszámolhatók. A 100 ezer Ft-os értékhatár valamennyi aktiválendő kiadással egybeszámítva értendő: pl. le nem vonható áfa, szállítási költség, stb.

Azokat az eszközöket, amelyek több, külön-külön nem működtethető, de egymással cserélhető, össze nem épített darabból állnak, egyedileg kell tárgyi eszközzé (kis értékű tárgyi eszközzé) minősíteni.

Azokat a tárgyasult eszközöket, amelyek a tevékenységet egy évnél rövidebb ideig szolgálják, beszerzéskor a dologi kiadások között, készletbeszerzésként kell elszámolni.

Az immateriális javak és tárgyi eszközök állománynövekedését követően az eszközt a CSFK-nak üzembe kell helyeznie. Ezen üzembe helyezés dokumentuma az állományba vételi bizonylat.

A beszerzett, üzembe helyezett immateriális javak és tárgyi eszközök állományba vételének, illetve az üzembe helyezést követően az értékcsökkenés elszámolásának nem feltétele az, hogy az adott eszköz beszerzéséről a beruházási szállító által kiállított és megküldött számlát akár részben, akár egészben kiegyenlítse a CSFK. Az állományba vétel feltétele az, hogy az adott eszközt rendeltetésszerűen használatba vegyék, üzembe helyezzék.

Amennyiben az eszköz üzembe helyezése megtörtént, de a számla, a megfelelő bizonylat nem érkezett meg, a fizetendő összeget az illetékes adóhatóság nem állapította meg, és ezért a pénzügyi rendezés sem teljesülhetett, akkor az adott eszközt a rendelkezésre álló dokumentumok (szerződés, piaci információ, jogszabályi előírás) alapján kell meghatározni és legkésőbb a negyedévet követő hó 15-ig állományba venni. Az így meghatározott érték és a későbbiekben ténylegesen fizetett összeg közötti különbözettel a bekerülési értéket a későbbiekben ténylegesen fizetett összeg közötti különbözettel a bizonylatok kézhezvétele időpontjában akkor kell módosítani, ha a különbözet összege az adott eszköz értékét jelentősen módosítja. Jelentősnek tekintendő, ha a különbözet meghaladja az eszköz értékének 10%-át, vagy az 50 000 Ft-ot.

A mérlegben kimutatott értékeket leltárral kell alátámasztani. A leltározás végrehajtására vonatkozó konkrét szabályokat a Leltározási és Leltárkészítési Szabályzatban kell rögzíteni.

2.1.3 Befektetett pénzügyi eszközök minősítése

A befektetett pénzügyi eszközök esetében a minősítést minden esetben a befektetési cél - tartós vagy nem tartós - határozza meg.

A befektetett pénzügyi eszközök közül:

- befektetett pénzügyi eszközzé kell minősíteni azokat a tulajdoni részesedést jelentő befektetéseket, amelyek vásárlásának célja a tartós jövedelemszerzés (osztalék, kamat) vagy az adott gazdasági társaságban befolyásolási lehetőség elérése. A tartós hitelviszonyt

megtestesítő értékpapírok (államkötvények, egyéb kötvények) közül pedig azokat, amelyek lejáratára, beváltására a költségvetési évet követő évben még nem esedékes, és vezetői döntés szerint nem is kerülnek beváltásra,

- forgóeszközként kell kimutatni az eladásra vásárolt kötvényeket, részvényeket és egyéb értékpapírokat, továbbá a befektetett pénzügyi eszközök között kimutatott értékpapírok közül azokat, amelyek lejáratára, beváltására a költségvetési évet követő évben esedékes,
- az adott kölcsönök közül az éven túli követelések törlesztő részleteit a befektetett pénzügyi eszközök, a költségvetési évet követő évben esedékes összegeket a forgóeszközök között kell a mérlegben kimutatni,
- a hosszúlejáratú bankbetétek közül a költségvetési évben lejárató betétet a forgóeszközök, a költségvetési évet követő év(ek)ben lejárató összegeket a befektetett pénzügyi eszközök között kell a mérlegben kimutatni,
- a kötelezettségek közül a költségvetési évet követő évben esedékes törlesztő részleteket a rövid-, az azon túl esedékes összegeket pedig a hosszúlejáratú kötelezettségek között kell a mérlegben szerepeltetni.

2.1.4. A követelés fejében átvett eszközök minősítése

Törekedni kell arra, hogy a CSFK kezelésébe ne kerüljenek követelés fejében átvett eszközök. A követelés fejében átvett eszközök minősítésére is az előzőekben leírt szabályok vonatkoznak. Amennyiben a CSFK tartozás vagy más követelése fejében eszközt - beleértve az ingatlanokat is - vesz át, a minősítés a várható használati időtől függően:

- ha valamely tevékenységhez tartósan használatra kerül, a befektetett eszközök,
- ha egy éven belüli használatra vagy értékesítésre kerül

a forgóeszközök közé kell felvenni.

3. A minősítés végrehajtásáért való felelősség

Az eszközök tárgyi eszközök vagy forgóeszközök közé történő besorolását elsősorban a pénzügyi forrás meghatározásával egyidejűleg kell végrehajtani. Térítés nélküli átvételkor és egyéb esetekben a minősítés végrehajtásáért, a minősítések helyességéért, szabályszerűségéért a főigazgató a felelős.

II. AZ ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉNEK SZABÁLYAI

1. Az eszközök értékelésére vonatkozó közös szabályok

Felújítás, karbantartás fogalma

Az Szt. előírásainak megfelelően a tárgyi eszközök esetében külön kell minősíteni a felújítási és karbantartási kiadásokat. A minősítés elvégzése kötelező, mivel kihatással van a tárgyi eszközök értékére és értékcsökkenésére.

Az Szt. alkalmazásában:

- **Felújítás:** az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló időszakonként visszatérő olyan tevékenység, amely mindenképpen azzal jár, hogy az adott eszköz élettartama megnövekszik, eredeti műszaki állapota, teljesítőképessége megközelítően vagy teljesen visszaáll, az előállított termékek minősége vagy az adott eszköz használata jelentősen javul és így a felújítás pótlólagos ráfordításából a jövőben gazdasági előnyök származnak. Felújítás és korszerűsítés az is, ha a korszerű technika alkalmazásával a tárgyi eszköz egyes része az eredetitől eltér, megoldásával vagy kicserélésével a tárgyi eszköz üzembiztonságát, teljesítőképességét, használhatóságát vagy gazdaságosságát növeli.
A tárgyi eszközt akkor kell felújítani, amikor folyamatosan, rendszeresen elvégzett karbantartás mellett a tárgyi eszköz oly mértékben elhasználódott (szerkezeti elemi elöregedtek), amely elhasználódottság már a rendeltetésszerű használatot veszélyezteti. Nem felújítás az elmaradt és felhalmozódó karbantartás egy időben való elvégzése, függetlenül a kiadások nagyságától.
- **Karbantartás:** a használatban lévő tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási tevékenység, ideértve a tervszerű megelőző karbantartást, a hosszabb időszakonként, de rendszeresen visszatérő nagyjavítást, és mindazon javítási, karbantartási tevékenységet, amelyet a rendeltetésszerű használat érdekében el kell végezni, amely a folyamatos elhasználódás rendszeres helyreállítását eredményezi.

2. Piaci érték meghatározása

A CSFK a piaci értékelés lehetőségével nem él.

A CSFK az Áhszr-ben biztosított lehetőséggel élve az értékhelyesbítés és visszaírás szabályait nem alkalmazza.

3. A bekerülési érték tartalma

Bekerülési érték:

Az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig, beszállításig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tételek együttes összege. A bekerülési (beszerzési) érték az engedményekkel csökkentett, felárakkal növelt vételárat, továbbá az eszköz beszerzésével, üzembe helyezésével, raktárba történt beszállításával kapcsolatban felmerült szállítási és rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési, közvetítő tevékenység ellenértékét, díjait, közbeszerzési eljárási díjakat, a beszerzéshez kapcsolódó adókat foglalja magában.

- Vételár: a belföldi szállítónak a megrendelés szerinti termék szállításáért, illetve a szolgáltatás nyújtásáért számlázott és a CSFK által elfogadott és kiegyenlített forintérték.
- Szállítási és rakodási költségek: hozzárendelhető a szállítási és rakodási költség a bekerülési értékhez, ha az egy adott eszköz beszerzése során merült fel. Amennyiben több eszközfeleség beszállítása történik egyszerre, akkor a szállítási és rakodási költséget a dologi kiadások között kell kimutatni. Ebben az esetben a szállítási költség nem képezi a bekerülési érték részét.
- Alapozási, szerelési költségek: e tétel alatt a tárgyi eszköz üzembe helyezéséhez, rendeltetésszerű használatba vételéhez nélkülözhetetlen alapozási és szerelési munkák költségeit kell érteni. Ezek általában építőipari (esetenként ipari) szolgáltatások számlázott díjai, amelyek a lealapozott, beszerelt tárgyi eszköz bruttó értékét növelik. Itt az egyedi tárgyi eszközhöz való hozzárendelés egyértelmű.

- Beszerzéshez kapcsolódó adók, vámköltségek: amennyiben a beszerzéshez kapcsolódóan fogyasztási adót kell fizetni, akkor a fizetett adó összegével az eszköz beszerzési árát növelni kell.

A kiszabott vámot, vám áfát a vámhatóság írásbeli határozatban közli. A vámösszeg ezen határozat alapján az eszközhöz hozzárendelhető, a vámösszeget a vám megfizetésekor kell elszámolni.

A bekerülési (beszerzési) érték részét képezi - az előzőkön túl - az eszköz beszerzéséhez szorosan kapcsolódó

- illeték - vagyonszerzés (ajándék, öröklés, adásvétel, csere után járó) illetéke,
- az előzetesen felszámított, de le nem vonható általános forgalmi adó,
- a jogszabályon alapuló hatósági igazgatási, szolgáltatási díj,
- az egyéb hatósági igazgatási, szolgáltatási eljárási díj (környezetvédelmi termékdíj, szakértői díj).

A bekerülési (beszerzési) értéknek nem része a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adó. A beruházáshoz kapcsolódó, véglegesen kapott támogatás összege nem csökkenti az eszköz bekerülési (beszerzési) értékét.

A bekerülési (beszerzési) értékben elszámolt kamat összegét csökkenti a beruházásra adott előleg után, annak elszámolásáig, a beruházásra elkülönített pénzeszköz után, annak felhasználásáig kapott kamat összege.

Az eszköz értékét növelő bekerülési (beszerzési) értéként kell figyelembe venni az eszköz használati értékét növelő munkafolyamatok, illetve megmunkálás ellenértékét jelentő bér munkadíjat is.

Importbeszerzés értéke

Ha az importbeszerzés **ellenértékének kiegyenlítése** számla lapján **forintban történik**, akkor a számla szerinti - levonható általános forgalmi adót nem tartalmazó – forintérték az importtermék, illetve az importszolgáltatás értéke.

Ha az importbeszerzés **ellenértékének kiegyenlítése** számla alapján **devizában, valutában történik**, akkor a számla szerinti - levonható általános forgalmi adót nem tartalmazó - devizának, valutának, az importbeszerzéskor, az importszolgáltatás igénybevételekor (teljesítéskor) érvényes, a számviteli politikában meghatározott árfolyamon átszámított forintértéke az importtermék, illetve az importszolgáltatás értéke.

Importbeszerzésként kell elszámolni az eszközöknek külföldről történő beszerzését (termékimport), továbbá azt a belföldön, illetve külföldön igénybe vett, külföldiek által nyújtott szolgáltatásokat, amelyeknél a szolgáltatást nyújtó gazdasági tevékenységének székhelye, illetve állandó telephelye, ezek hiányában lakóhelye, szokásos tartózkodási helye külföldön van (szolgáltatásimport), függetlenül attól, hogy az ellenértéket devizában, valutában, exportáruval, exportszolgáltatással, vagy külkereskedelmi szerződésben meghatározott forintszámláról forintban kerül kiegyenlítésre.

Az importbeszerzés elszámolása szempontjából külföld a Magyar Köztársaság államhatárán kívüli terület.

4. Az előzetesen felszámított általános forgalmi adó beszámításának esetei

Az Szt. és Áhszr. szerint a bekerülési értéknek csak a le nem vonható előzetesen felszámított általános forgalmi adó része, a levonható áfa nem.

Ennek megfelelően:

- az immateriális javak és tárgyi eszközök beszerzésénél, felújításánál és beruházásnál (a továbbiakban együtt beruházás) a pénzforgalmi tétel könyvelése során az előzetesen felszámított áfa minden esetben a 18. számlacsoportba kerül. A megfelelő állományi számlára (a tőkeváltozással szemben):
- amennyiben a mindenkor érvényes áfa törvény tételes szabályai szerint az előzetesen felszámított áfa, nem levonható, az állományba vétel áfával növelt bruttó értéken történik (pl. személygépkocsi),
- amennyiben a beruházás (beszerzés) részben vagy egészben tárgyi adómentes tevékenységhez történt, az állományba vétel az előzetesen felszámított áfával növelt (bruttó értéken) történik, mivel a CSFK nem él az arányosítás lehetőségével,
- amennyiben a beruházás (beszerzés) kizárólag adóköteles tevékenység érdekében történt (az áfa teljes egészében levonható), az állományba vétel áfa nélküli, nettó értéken történik.
- Az előző szabályokat a fordított adós ügyleteknél is alkalmazni kell.
- Készletek beszerzésekor az előzetesen felszámított áfát az 56. számlacsoport számlatükörben meghatározott számlájára kell könyvelni, a megfelelő készletbeszerzés kiadási számlára az áfa nélküli érték kerül.
- Egyéb kiadásoknál (pl. szolgáltatások) az előzetesen felszámított áfa szintén az 56. számlacsoportban kerül elszámolásra, további értékelés nincs.

5. A térítésmentes (társadalmi) munkával létrehozott eszközök, továbbá az ajándékként, hagyatékként kapott és a többletként fellelt (leltári többlet) eszközök értékelése

A térítésmentes (társadalmi) munkával létrehozott eszközöket, továbbá az ajándékként, hagyatékként kapott és a többletként fellelt (leltári többlet) eszközöket (a befektetett pénzügyi eszközök kivételével) az állományba vétel időpontjában érvényes forgalmi (piaci) értéken kell értékelni.

A térítésmentesen (visszaadási kötelezettség nélkül) átvett eszközöket piaci értékén kell felvenni.

Amennyiben az eszköz térítés nélküli átadás-átvétele államháztartási szervek között történik, az átvevő költségvetési szervnek az adott eszközt az átadó által közölt – az átadó könyveiben szereplő – bruttó értéken kell nyilvántartásba venni. Ezzel egyidejűleg az átvevőnek az eszköz átadás időpontjáig – az átadónál időarányosan – elszámolt értékcsökkenés összegét is nyilvántartásba kell venni.

Az előzőek értelmében tehát, amennyiben az átadás év közben történik, és az átadott eszköz értékcsökkenési leírását az átadó az átadás időpontjáig időarányosan elszámolta, csak az átvétel napjától számított időarányos értékcsökkenési leírást kell elszámolni.

Ha az átvétel az államháztartás szervezeti körön kívülről történik:

- az átadó által közölt nettó értéken (bruttó érték és értékcsökkenés különbözetet), legfeljebb piaci értéken,
- ennek hiányában forgalmi (piaci) értéken (ez lesz a bruttó érték, az értékcsökkenés elszámolása az átvételkor kezdődik)

kell a nyilvántartásokba felvenni. Ha az átadás év közben történik, és az átadott eszköz értékcsökkenési leírását az átadó az átadás időpontjáig időarányosan elszámolta, a negyedév végén csak az átvétel napjától számított időarányos értékcsökkenési leírás számolható el. Amennyiben az átadó által közölt érték bizonyíthatóan magasabb, mint az eszköz használati fokának megfelelő ismert forgalmi, piaci érték, az eszközt a piaci értéken kell nyilvántartásba venni.

6. A követelés fejében átvett eszközök értékelése

Követelés fejében átvett eszközt bekerülési (beszerzési) értéken megállapodás, csereszerződés, vagyonfelosztási javaslat szerinti (számlázott, bizonylatolt) értéke, ennek hiányában a kiváltott követelés értékével egyező értéken kell a nyilvántartásokba felvenni. Az általános forgalmi adó bekerülési értékben való figyelembevételére az általános szabályok vonatkoznak.

7. . Értékcsökkenés elszámolása

Terv szerinti értékcsökkenés

Az üzembe helyezett, használatba vett immateriális javak és a tárgyi eszközök – ide értve a vagyonkezelésbe vett eszközöket is - bruttó értékének a negyedév utolsó napján meglévő állománya után az Áhszr-ben előírt leírási kulcsok alkalmazásával negyedévente értékcsökkenést kell elszámolni. Az értékcsökkenés elszámolásának alapja az eszköz bekerülési (bruttó értéke). Az Áhszr-ben szereplő éves leírási kulcsokat időarányosan (negyedév napjai) kell figyelembe venni, de valamennyi, az adott negyedév utolsó napján állományban levő, használatba vett eszköz után a teljes negyedévi értékcsökkenést el kell számolni, időarányosítani nem lehet. Kivétel ez alól a térítés nélküli átadás - átvétel, amikor az átadónak az átadás hónapjának utolsó napjáig, az átvevőnek az átvételt követő hónap első napjától kell az értékcsökkenést időarányosan elszámolnia. Amennyiben az eszközön értéknövelő beruházás (átalakítás, bővítés, stb.) vagy felújítás történik, az értékcsökkenés alapja a beruházás, felújítás aktiválását magában foglaló negyedévtől kezdődően a beruházás, felújítás értékével növelt bruttó érték. Ez vonatkozik a teljesen 0-ra leírt eszközökön végzett értéknövelő munkák esetére is, az értékcsökkenés elszámolásának alapja a beruházás, felújítás értékével növelt bruttó érték.

A negyedév utolsó napján elszámolt értékcsökkenéssel együtt számoljuk el az értékcsökkenést akkor, ha már nem marad meg egy negyedévi értékcsökkenés.

Immateriális javak esetében, ahol a szerződés más időtartamot jelöl meg, mint a leírási kulcsok alapján számított használat, ott a várható használati időt a szerződés szerint kell meghatározni, ennek megfelelően kell a leírási kulcsot megállapítani.

Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés a földterület, a telek (a bányaművelésre, veszélyes hulladék tárolására igénybe vett földterület, telek kivételével), az erdő, a képzőművészeti alkotás, a régészeti lelet, az állami készletek, tartalékok bekerülési (beszerzési) értéke után és az üzembe nem helyezett beruházásoknál, valamint a már teljesen (0-ig) leírt immateriális javaknál, tárgyi eszközöknél.

Nem szabad terv szerinti értékcsökkenést elszámolni az olyan eszközöknél (többek között az olyan kép- és hangarchívumnál, műemléki védettségű épületnél, egyéb gyűjteménynél), amely értékéből a használat során sem veszít, illetve amelynek értéke – különleges helyzetéből, egyedi mivoltából adódóan – évről évre nő.

A CSFK vállalozási tevékenységet nem végez, ezért a vegyes használatú eszközök értékcsökkenésének elszámolására, megosztására (az alaptevékenység és a vállalozási tevékenység között) a szabályzat nem tartalmaz előírásokat.

Terven felüli értékcsökkenés

A CSFK alkalmazza az Áhsz. 30. §-ának (10) bekezdését, így az év végi piaci értéken való értékeléssel nem kíván élni, mert a számviteli politikájában úgy döntött, hogy az immateriális javakat és a tárgyi eszközöket az Áhsz. 30. § (2)-(6) bekezdésében előírt leírási kulcsok alapján számított teljes időtartam alatt használni fogja, így mindaddig, amíg e döntését meg nem változtatja, ezen eszközök tekintetében a terven felüli értékcsökkenés elszámolásánál az Szt. 53. § (1) bekezdésének a) pontjában foglaltakat az eszközök év végi értékelése során nem alkalmazza.

Terven felüli értékcsökkenést kell elszámolni abban az esetben, ha a tárgyi eszköz állagában jelentős károsodás történt, ezáltal használhatatlanná vált (selejtezés).

Nem lehet terven felüli értékcsökkenést elszámolni a már nullára leírt eszközök után (ezeket az eszközöket a 0-ig leírt főkönyvi számlákon kell kimutatni).

III. AZ EGYES ESZKÖZCSOPORTOK ÉRTÉKELÉSÉNEK KÜLÖNÖS SZABÁLYAI

1. Immateriális javak, tárgyi eszközök, befektetett pénzügyi eszközök és üzemeltetésre átadott, koncesszióba adott eszközök

Értékelés a nyilvántartásba vételkor: Beszerzés, vásárlás esetén: bekerülési értéken (a fizetett ellenértékkel egyezően),

A vásárolt szoftvertermékek módosításával, aktualizálásával kapcsolatos kiadások – ide nem értve a bővítést – nem növelik a szoftver bekerülési értékét. A szoftvertermékek bővített változatának bekerülési értéke beruházásnak minősül, növeli a bekerülési értéket. Az éves szoftverkövetési díjak azonban nem képezik a bekerülési érték részét, azokat a dologi kiadások között kell elszámolni.

Építési telek (földterület) és rajta lévő épület, építmény egyidejű beszerzése esetén, ha az épület, építmény rendeltetésszerűen nem hasznosítható: az épület, építmény beszerzési, bontási költségeit, ráfordításait a telek (a földterület) értékét növelő beszerzési költségként kell elszámolni a telek (a földterület) bontás utáni (az üres telek) piaci értékének megfelelő összegig. Az ezt meghaladó költségeket, ráfordításokat a megvalósuló beruházás (az épület, az építmény) bekerülési értékeként kell figyelembe venni.

A tárgyi eszköz biztonságos üzemeltetéséhez, rendeltetésszerű használatához szükséges - és a tárgyi eszköz beszerzésével egy időben vagy annak üzembe helyezéséig beszerzett - tartozékok, tartalék alkatrészek beszerzési értéke - függetlenül attól, hogy az a tárgyi eszköz számlázott értékében vagy külön számlában jelenik meg - a tárgyi eszköz bekerülési (beszerzési) értéke részének tekintendő.

A több tárgyi eszközhöz is használható (cserélhető) tartozék önállóan, egyedileg minősítendő tárgyi eszköznek vagy forgóeszköznek. A cserélhető tartozékokat az analitikus nyilvántartásban önálló tárgyi eszközként kell nyilvántartani.

A tárgyi eszközök közé tartozó ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogokat az analitikus nyilvántartásokba minden esetben önálló eszközként kell felvenni, azokkal az ingatlan értékét a (hálózat) fejlesztési hozzájárulások esetében még akkor sem lehet növelni, ha a hozzájárulás egyedi ingatlanhoz kapcsolódik.

A tárgyi eszköznél értéket növelő bekerülési értéként kell figyelembe venni a meglévő tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának növelésével összefüggő munka, továbbá az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló felújítási munka ellenértékét. Kivéve a tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka esetén a felmerült és a tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó költségek értékét, (üzemeltetésre átadott, koncesszióba adott eszközöknél akkor értéknövelő a felújítás, ha szervezet végezteti azt, saját forrásból.)

Csoportos nyilvántartás csak az ugyanazon a napon, ugyanazon az egységáron megvásárolt, azonos típusú, használati értékű, fajtájú, méretű, önálló gyári számmal nem rendelkező eszközök esetében lehetséges.

Értékelés a mérlegben:

Az immateriális javakat, a tárgyi eszközöket (kivéve a beruházásokat és beruházásra adott előlegeket) és az üzemeltetésre átadott eszközöket a beszámolási év december 31-én meglévő állományi érték után, az Áhszr-ben meghatározott kulcsokkal elszámolt értékcsökkenés összegével csökkentett bekerülési értéken (nettó értéken) kell értékelni.

2. Beruházások, immateriális javakra és beruházásra adott előlegek

A beruházásokat a könyvelésben szereplő bekerülési értéken kell a mérlegben kimutatni, értékcsökkenést elszámolni nem szabad.

Az immateriális javak vásárlására és a beruházásra adott előlegeket a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó, folyósított összegben kell a nyilvántartásokba felvenni, és a mérlegben értékelni.

3. Készletek

A CSFK raktári készlettel nem rendelkezik, a készletbeszerzéseket közvetlenül az 5-ös számlaosztály megfelelő számláin számolja el.

4. Követelések

A követeléseket (ideértve a hitelintézetekkel, a pénzügyi vállalkozásokkal szembeni követeléseket, a pénzeszközöket, a kölcsönként, az előlegként adott összegeket is) - függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel - az elfogadott, az elismert összegben kell a tőkeváltozással szemben nyilvántartásba venni és a könyvviteli mérlegben kimutatni.

Nem szabad a könyvviteli mérlegben kimutatni azokat a követeléseket, amelyekről a CSFK lemondott, amelyeket elengedett.

Az eredetileg elismert, de az utólag vitatott követelést a könyvekből ki kell vezetni. A vitatott követeléseket csak a 0 számlaosztályban lehet kimutatni, a mérlegben értékkel nem szerepelhet.

Követelések áruszállításból és szolgáltatásnyújtásból (vevők)

A vevők tartozásai közé a beszámolási évben teljesített értékesítések, nyújtott szolgáltatások vevő által elismert, számlázott, áfát is tartalmazó forintösszegét kell a mérlegben feltüntetni.

A vevő által történő elismerés dokumentumai:

- az eszközök és források leltározási és leltárkészítési szabályzatában meghatározott fordulónapra vonatkozóan kiküldött, és a vevők által elfogadott egyeztető levél (a vevők által elfogadottnak minősül a követelés, ha az egyeztető levélre a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, vagy elfogadó válasz érkezik),
- a mérleg fordulónapját követő, de a beszámoló elkészítését megelőző pénzügyi teljesítés a vevő részéről.

Az adósok és vevők tartozását, azok megfizetését a jogszabályokban, a számlarendben meghatározottak szerint folyamatosan figyelemmel kell kísérni, a lejárt követelések behajtására a szükséges intézkedéseket meg kell tenni.

Egyéb követelések

Az egyéb rövidlejáratú követelések között a közalkalmazottakkal (munkavállalókkal) szembeni és egyéb különféle követeléseket az analitikus nyilvántartásban szereplő összeggel, és a hosszulejáratra adott kölcsönök következő évi törlesztő részletének forintösszegét kell kimutatni.

Követelések mérleg fordulónapi értékeléssel kapcsolatos teendők:

- behajthatatlan követelések kivezetése,
- elengedett követelések kivezetése,
- értékvesztések elszámolása.

A mérlegben nem szerepelhet olyan követelés, amely pénzügyi teljesülésére már nincs esély. Behajthatatlan követelést a mérlegben nem lehet kimutatni, azt hitelezési veszteségként kell a saját tőkével szemben kivezetni. A behajthatatlan követelés leírása nem minősül az államháztartási törvény szerinti követelés elengedésének.

Behajthatatlan az a követelés:

- amelyre az adós ellen vezetett végrehajtás során nincs fedezet, vagy az csak részben
- fedezi a követelést,
- amelyre a felszámolás befejezésekor a vagyonfelosztási javaslat szerinti értékben átvett eszköz nem nyújt fedezetet,
- kisösszegű követelések tekintetében, amelyet eredményesen nem lehet érvényesíteni, amelynél a végrehajtással kapcsolatos költségek nincsenek arányban a követelés várhatóan behajtható összegével. A hatályos szabályozás szerint ez az értékhatár 100 000 Ft.,
- amelyet a bíróság előtt érvényesíteni nem lehet,
- amely a hatályos jogszabályok alapján elévült.

A behajthatatlanság tényét és mértékét mindig bizonyítani kell.

5. Pénzeszközök

A mérlegben a forintra szóló költségvetési elszámolási számlák értékét a könyvekben szereplő összeggel egyezően, az év utolsó napján, a bankkivonatokon levő forint összegben, a banki értesítővel egyezően kell szerepeltetni.

A házipénztár mérlegben szereplő értéke a főkönyvi könyvelésben a házipénztár főkönyvi számlán levő, (a napi) pénztárjelentéssel egyező forintösszeg.

A mérlegben a forintra szóló bankszámlák értékét a könyvekben szereplő összeggel egyezően, az év utolsó napján, a bankszámlán levő forint összegben, a banki értesítővel egyezően kell szerepeltetni.

IV. EGYES FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK KÜLÖNÖS SZABÁLYAI

1. Tartós tőke

A tartós tőke a 2010. január 1-i tartós tőke összegével egyenlő. Jogszabályi előírás szerint az értéke csak átszervezés miatti jelentős feladatkör módosulás esetén változhat (kiválás, megszűnés, átszervezés, megosztás, egyesülés, beolvadás). CSFK esetében megegyezik a bázisintézmény (CSI) adatával.

2. Tőkeváltozás

A tőkeváltozást nyilvántartás szerinti értéken kell a mérlegbe beállítani. Értéke az Áhszr.-ben foglaltakkal növekedhet, illetve csökkenhet.

3. Tartalékok

A tartalékokat egyeztetett nyilvántartás szerinti értéken kell a mérlegben szerepeltetni. Értékét a beszámoló egyes űrlapjaira előírt egyezőségek szempontjából is vizsgálni kell.

4. Kötelezettségek

4.1 Hosszúlejáratú kötelezettségek

A **hosszúlejáratú** kötelezettségeket a kapott (igénybe vett, folyósított) összegben kell értékelni.

A pénzügyi lízinggel, éven túli részletre vétellel kapcsolatos kötelezettségeket a beszámolási év végéig megfizetett törlesztések összegével csökkentve kell a mérlegben szerepeltetni. Pénzügyi lízing esetében a kötelezettség összege a kamatot nem tartalmazhatja. A hosszúlejáratú kötelezettségek között csak az egy éven túl esedékes összeg mutatható ki, a tartozás következő évi törlesztő részletét a rövidlejáratú kötelezettségek között kell a mérlegben kimutatni. A főkönyvi számlákon átkönyvelni nem kell, emiatt a főkönyvi kivonat és a mérleg eltérhet. Az eltérést a mérleget alátámasztó leltárban kell levezetni.

A könyvviteli mérlegben kimutatásra kerülő összeg bizonylata a hitelt folyósító pénzügyintézetnek a december 31-i állapotra vonatkozó bankkivonata, illetve egyenlegközlő levele.

4.2. Rövidlejárátú kötelezettségek

Kötelezettségek áruszállításból, szolgáltatásnyújtásból (szállítók):

A mérlegbe a szállítók közé az egyeztetett analitikus nyilvántartás adataiból, a beszámolási év december 31-ig teljesített áruszállításokról és szolgáltatásnyújtásokról megküldött számlák általános forgalmi adót is tartalmazó összegét kell feltüntetni. A mérlegben való szerepeltetésnek nem feltétele, hogy a számla kiállításának időpontja a beszámolási évben legyen. Minden olyan számlát be kell állítani, amely a beszámoló készítésének számviteli politikában meghatározott időpontjáig megérkezik, és az áruszállítás illetve szolgáltatásnyújtás teljesítése a beszámolási évben megtörtént. A szállítói kötelezettségeket az Áhszr. előírásainak megfelelően, a pénzügyi teljesítés forrása szerint csoportosítva kell a mérlegbe beállítani.

Nem kell a kötelezettséget a mérlegben kimutatni, ha arról a szállító, szolgáltató írásban lemond, vagy ha a kötelezettség törvényi rendelkezés alapján elévült.

Egyéb rövidlejárátú kötelezettségek

A mérlegben az egyéb rövidlejárátú kötelezettségek között kell kimutatni az alábbiak szerint értéken tartozásokat:

- az adóhatóság felé fennálló tartozásokat az egyeztetett könyv szerinti értékben,
- az egy évet meg nem haladó lejáratra kapott működési célú és egyéb hiteleket, kölcsönöket és ideiglenesen átvett pénzeszközöket a folyósított összegben,
- a hosszú lejáratú kötelezettségek azon részét, melyek törlesztő részlete a mérleg fordulónapját követő egy éven belül esedékes, a folyósító által közölt összegben,
- a munkavállalókkal szembeni kötelezettségeket,
- a költségvetéssel szembeni kötelezettségeket,
- a szabálytalan kifizetések miatti kötelezettségeket.

Az egyéb rövid lejáratú kötelezettségeket az egyeztetett könyv szerinti értékben, illetve a név szerinti analitikus nyilvántartásban szereplő összeggel megegyező értéken kell a mérlegben szerepeltetni.

Hatálybalépés: visszamenőleges hatállyal 2012. január 1-től érvényes.

Sopron – Budapest, 2012. augusztus 8.

Dr. Ábrahám Péter
főigazgató

Tartalomjegyzék

fejezet	Cím	oldalszám
	BEVEZETÉS	2.
I.	A MINŐSÍTÉS ÉS AZ ÉRTÉKELÉS FOGALMA	3.
1.	ALAPFOGALMAK	3.
2.	A MINŐSÍTÉS SZABÁLYAI	3.
2.1.	Az eszközök minősítésének szabályai	3.
2.1.1.	Immateriális javak minősítése	3.
2.1.2.	Tárgyi eszközök és a vásárolt készletek minősítése	4.
2.1.3.	Befektetett pénzügyi eszközök minősítése	4.
2.1.4.	A követelés fejében átvett eszközök minősítése	5.
3.	A minősítés végrehajtásáért való felelősség	5.
II.	AZ ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉNEK SZABÁLYAI	5.
1.	Az eszközök értékelésére vonatkozó közös szabályok	6.
2.	Piaci érték meghatározása	6.
3.	A bekerülési érték tartalma	6.
4.	Az előzetesen felszámított általános forgalmi adó beszámításának esetei	8.
5.	A térítésmentes (társadalmi) munkával létrehozott eszközök, továbbá az ajándékként, hagyatékként kapott és a többletként fellelt (feltári többlet) eszközök értékelése	8.
6.	Követelés fejében átvett eszközök értékelése	9.
7.	Értékcsökkenés elszámolása	9.
III.	AZ EGYES ESZKÖZCSOPORTOK ÉRTÉKELÉSÉNEK KÜLÖNÖS SZABÁLYAI	10.
1.	Immateriális javak, tárgyi eszközök, befektetett pénzügyi eszközök és üzemeltetésre átadott, koncesszióba adott eszközök	10.
2.	Beruházások, immateriális javakra és beruházásra adott előlegek	11.
3.	Készletek	11.
4.	Követelések	11.
5.	Pénzeszközök	13.
IV.	EGYES FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK KÜLÖNÖS SZABÁLYAI	13.
1.	Tartós tőke	13.
2.	Tőkeváltozás	13.
3.	Tartalékok	13.
4.	Kötelezettségek	13.
4.1.	Hosszúlejáratú kötelezettségek	13.
4.2.	Rövidlejáratú kötelezettségek	14.
	Melléklet	
	Megismerési nyilatkozat	15.